Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część CXI. — Wydana i rozesłana dnia 8. sierpnia 1914.

203.

Rozporządzenie Ministerstwa rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwami spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, skarbu, handlu i kolei żelaznych z dnia 18. lipca 1914

o zapobieganiu zaraźliwym chorobom czerwu pszczół i ich tępieniu.

Na zasadzie postanowień § 1., ustęp 2. ustawy z dnia 6. sierpnia 1909, Dz. u. p. Nr. 177, o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich tępieniu, postanawia się, co następuje:

§ 1.

Zaraźliwe choroby czerwu pszczół zalicza się do chorób zwierzęcych, co do których istnieje obowiązek donoszenia w myśl § 16. ustawy z dnia 6. sierpnia 1909, Dz. u. p. Nr. 177; do tych zaraz mają zastosowanie postanowienia § 17., ustęp 1. do 5. i 7. do 9. tej ustawy, dotyczące obowiązku donoszenia. Pouczenie o objawach, które wywołują podejrzenie zaraźliwej choroby czerwu pszczół, zamieszcza się w dodatku.

§ 2.

Naczelnik gminy jest obowiązany, skoro tylko dowie się o wybuchu lub podejrzeniu takiej zarazy, donieść bezzwłocznie politycznej władzy powiatowej i podać ilość rzekomo chorobą dotkniętych pni pszczół, oznaczając miejsce, gdzie one się znajdują.

§ 3.

Jeżeli choroba bardziej się rozszerzyła lub w ogóle wystąpiła w sposób groźny, wówczas powinna polityczna władza powiatowa wysłać urzędowego lekarza weterynaryjnego celem zbadania i celem zarządzenia środków policyjno-weterynaryjnych. W razie potrzeby ma polityczna władza powiatowa przydać komisyi dla tępienia zarazy również biegłego pasiecznika.

W razie wydarzania się jedynie poszczególnych wypadków może polityczna władza powiatowa pozostawić naczelnikowi gminy zarządzanie i przeprowadzanie środków policyjno-weterynaryjnych, przewidzianych w niniejszem rozporządzeniu przy współudziale biegłego pasiecznika. Naczelnik gminy winien politycznej władzy powiatowej składać sprawozdanie o wydanych zarządzeniach.

Aż do dalszego rozporządzenia należy we wszystkich wypadkach plaster miodu, zawierający czerw, chorobliwie zmieniony, przesłać do odpowiedniego zbadania stacyom doświadczalnym, które oznaczy Ministerstwo rolnictwa.

§ 4.

Zarażone pasieki należy zamknąć.

Zamknięcie ma ten skutek, iż pni pszczół nie wolno z zarażonego stanowiska usunąć.

Zamknięcie rozciąga się także na używane ule, używane narzędzia pszczelnicze i na wszystkie budowle plastrów jakoteż na produkty pszczelne (miód, wosk). Tych przedmiotów nie wolno usunąć z zarażonego stanowiska względnie z dotyczącego stebnika i należy je tam w ten sposób strzedz, aby one bezwarunkowo były niedostępne dla obcych pszczół przelotnych.

Na wyjątki od tego może zezwolić polityczna władza powiatowa.

Jeżeli zarazę stwierdzono urzędowo w pasiece wędrownej, wówczas ma posiadacz chorych pszczół wszystkie swe w polu znajdujące się pnie tudzież należące do nich przedmioty, unikając wszelkiej do transportu niekoniecznie potrzebnej manipulacyi z pniami pszczelnymi, usunąć w przeciągu czterech dni z miejsca, w którem pasiekę wędrowną umieszczono i przenieść na pierwotne stanowisko, gdzie należy zarządzić potrzebne środki.

§ 5.

Celem skutecznego tępienia zaraźliwych chorób czerwu należy po bezsprzecznem ich stwierdzenia wpłynąć na posiadaczy, ażeby ci zgodzili się:

a) przy bardziej rozszerzonych i silniejszych chorobach czerwu na zabicie chorych roi zapomocą zatrucia siarką wieczorem po ukończeniu lotu pszczół i na nieszkodliwe usunięcie plastrów miodu,

b) przy ograniczonem występowaniu lub przy lżejszych chorobach na usuwanie i zniszczenie dotkniętych chorobą plastrów, zawierających czerw, albo na ostrożne przeniesienie samych pszczół na nowe ramy środkowe i na zniszczenie starych plastrów.

Gdy posiadacz wzbrania zezwolenia, wówczas można go w interesie ochrony sąsiednich pasiek zobowiązać do poczynienia takich urządzeń, przez które przeszkadza się wylotowi pszczół.

Ule, których pszczoły z powodu choroby wyginęły albo za zgodą posiadacza zostały zabite, tudzież ramki i inne części składowe, pochodzące z chorych uli, należy albo za zgodą posiadacza spalić lub, gdy nie można uzyskać jego zgody, oczyścić i odkazić.

Nieżywe pszczoły, znajdujące się w pasiece i przed pasieką, należy starannie pozmiatać i te jak niemniej plastrony oraz wyskrobaną z przeznaczonych do odkażenia ruchomych uli woszczynę i śmiecie nieszkodliwie usunąć.

Podejrzane o chorobę ule należy również trzymać pod zamknięciem i traktować jak chore ule.

§ 6.

Odkażenie należy przeprowadzić jak najstaranniej.

a) Ruchome ule należy starannie wyskrobać, najmniej dwukrotnie gruntownie wymyć alkalicznym ługiem przy użyciu ostrej szczotki a następnie wypalić lampą do lutowania;

b) ze wszytkimi przyborami i wszelkiemi narzędziami, jakoto obcęgami do plastrów, nożami, haczkami, widełkami, maszyną do wytrzęsania miodu, przyrządem do przetapiania wosku i tym podobnymi, o ile one nie mogą być wypalone, należy tak samo postępować;

c) ściany i podłogi stebników, w których były przechowane chore pszczoły oraz sztelaże, należy również wyczyścić alkalicznym ługiem. Ziemię przed ulami należy na odległość dwóch metrów świeżo przekopać i pokryć świeżym pokładem piasku albo ziemi. Drewniane, kamienne albo betonowe podłogi, znajdujące się przed ulami, należy wymyć alkalicznym ługiem za pomocą szczotki i gruntownie oczyścić;

d) ponieważ choroba może być najczęściej przeniesiona przez samego pasiecznika z chorych uli na zdrowe, ma każdy pszczelarz przy robocie w zarażonej pasiece dokładać jak największej ostrożności a po robocie przy chorych albo podejrzanych pszczołach ma gruntownie oczyścić i odkazić nie tylko wszystkie użyte narzędzia, lecz także swe ręce.

§ 7.

Pozostawia się ocenieniu politycznej władzy powiatowej wysłanie wedle potrzeby urzędowego lekarza weterynaryjnego na miejsce zarazy celem jego oglądnięcia oraz celem dozoru prac, zmierzających ku wytępieniu choroby i odkażeniu albo też powierzenie tych funkcyi naczelnikowi gminy przy dodaniu mu rozumiejącego się na rzeczy pasiecznika.

§ 8.

Po urzędowem stwierdzeniu zarazy w gminie można przy nowo występujących wypadkach przeprowadzenie i dopilnowanie zarządzonych środków poruczyć naczelnikowi gminy pod jego odpowiedzialnością.

§ 9.

Naczelnik gminy miejscowości, w której istnieje zaraza, ma co miesiąc przesyłać politycznej władzy powiatowej krótkie sprawozdanie o stanie zarazy wraz z należycie wypełnioną tabelą, zawierającą odnośne doniesienie.

Tabelę, zawierającą doniesienie, należy ułożyć wedle dołączonego wzoru.

§ 10.

Jeżeli w razie pogody, przy której pszczoły mogą wylatywać z uli, w przeciągu dwóch miesięcy od przeprowadzenia środków, przewidzianych w § 5., i od ukończenia przepisanego odkażenia nie zdarzyły się dalsze wypadki choroby, ma nastąpić rewizya końcowa.

Przy niej należy zbadać ule, znajdujące się na zarażonem stanowisku i w najbliższej okolicy, a wedle potrzeby wszystkie ule w miejscowości, w której była zaraza, celem stwierdzenia, czy są wolne od zarazy; jeżeli stan rzeczy okaże się bez zarzutu, należy wprowadzone zarządzenia co do zamknięcia uchylić a zarazę uznać za wygasłą.

O ileby końcowa rewizya przypadła na czas zimowania pszczół, należy ją przeprowadzić dopiero najbliższej wiosny, a mianowicie po rozpoczęciu pełnego wylęgania się pszczół.

Przeprowadzenie końcowej rewizyi tam, gdzie choroba tylko sporadycznie wystąpiła, można pozostawić naczelnikowi gminy przy dodaniu biegłego pasiecznika, wkładając na niego obowiązek przedłożenia dokładnego sprawozdania.

W innych wypadkach należy przeprowadzić końcową rewizyę przez urzędowego lekarza weterynaryjnego, dodając mu wedle potrzeby biegłego pasiecznika.

Polityczna władza powiatowa ma zawiadomić o wygaśnięciu zarazy wszystkie te gminy i władze, którym doniosła o wybuchu zarazy.

§ 11.

Ponadto mają mieć zastosowanie celem zapobiegania zaraźliwym chorobom czerwu pszczół i ich tępienia: § 2., § 3., ustęp 5. i 6., § 19., ustęp 1., § 21. — o ile § 3. niniejszego rozporządzenia czego innego nie przepisuje — i §§ 26. i 27. jak niemniej rozdziały II., VII. i VIII. ustawy z dnia 6. sierpnia 1909, Dz. u. p. Nr. 177, i należące do tych postanowień przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 15. października 1909, Dz. u. p. Nr. 178.

§ 12.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

Hochenburger włr. **Heinold** włr.
Forster włr. **Schuster** włr.
Zenker włr. **Engel** włr.

Pouczenie

o objawach i istocie zaraźliwych chorób czerwu pszczół.

Zaraźliwemi chorobami czerwu pszczół są w myśl niniejszego rozporządzenia przedewszystkiem choroby objęte mianem gnilca czerwu, które także nazywane bywają zgnilizną czerwu, zarazą czerwu, pomorem czerwu, kwaśnicą czerwu itd., jakoteż kamionką czerwu. Wszystkie te choroby powodują liczne obumieranie larw pszczół i poczwarek pszczół wśród charakterystycznych objawów.

Przy chorobie gnilca czerwu przybierają larwy i poczwarki barwę żółtawą, kurczą się i stają się z czasem brudnawo-żółte, jasno-kawowo-brunatne i ciemno-brunatne. Ich zawartość staje się kaszowata lub śluzowata albo lepka i ciągnąca się. Nakoniec wysychają na ciemno-brunatne albo żółto-brunatne skorupy, które jako strup w kształcie języka przylegają do dolnej podłużnej ściany komórki albo tworzą okrągławą lub sierpowatą łuskę na dnie komórki. W razie zaumierania okrytego czerwu zapadają się zwyczajnie nakrywki a przy najniebezpieczniejszej formie gnilca powstają często jedwabisto-świecące głębokie wydrążenia. Nierzadko można zauważyć w pokrywkach małe otworki. Przez obumieranie pojedyńczych larw i poczwarek pomiędzy zdrowymi czerwami powstaje nieregularny i pełny otworów stan czerwu. Nieraz daje się zauważyć gnilec czerwu przez wstrętnie zgniłą woń (jak zgniłego kleju stolarskiego, potu nóg itp.), lecz często właśnie przy złośliwym objawie uderzającej woni wcale nie ma; przy tak zwanej kwaśnicy czerwu wydają wyciągnięte z komórek ubumarłe larwy więcej lub mniej gryzącą kwaśną woń.

Dla zbadania istnienia gnilca na plastrze wtyka się najlepiej zapałkę w obumarłe larwy i w komórki z zapadniętą lub dziurkowatą nakrywą. Jeżeli śluzowata albo nawet silnie ciągnąca się na kształt nitki masa zwiesza się na zapałce, to jest to pewny znak gnilca czerwu. Przy tak zwanej kwaśnicy czerwu dają się obumarłe poczwarki nienaruszenie z komórki wyciągnąć i wydają wspomnianą gryzącą woń. Nadto bada się, czy na plastrach niema strupów, które są najpewniejszym objawem zastarzałego gnilca czerwu.

Obumarły czerw, który zachował swój kształt, lecz stał się szarym, fioletowym albo poczerniał a rzadko tylko wydaje słabą woń zgniłego mięsa, należy ściśle odróżniać od gnilca czerwu. Powstaje on zwyczajnie z powodu tego, że pszczoły opuściły plastry czerwu (zaziębiony czerw, zczerniały czerw). Przy tem jest z reguły cały czerw, znajdujący się na kawałku plastra albo na całym plastrze, zaumarły, podczas gdy przy gnilcu czerwu jest obumarły czerw rozprószony pomiędzy zdrowym czerwem.

Chorobę gnilca czerwu powodują pewnego rodzaju bakterye, których większa ilość jest obecnie znana. Zakażenie larw następuje przez przyjęcie zarodków chorobowych razem z pożywieniem; choroba rozwija się najpierw w jelitach. Gnilec czerwu rozszerza się przez przeniesienie odnośnych bakteryi i ich trwałych form (zarodków), względnie przez zawleczenie zarażonych resztek czerwu, albowiem one zawierają niezmierną ilość odnośnych bakteryi i ich zarodków. Zarazę tę zawleka się zwyczajnie rękoma lub narzędziami pasiecznika, przez użycie zakażonych plastrów, szczególnie gdy na nich znajdują się cząstki gnilca czerwowego, strupy i pyłki, przez zakażone ule i tym podobne narzędzia pszczelnicze, jak niemniej przez zakażony miód, rzadziej przez zabłąkane i rabujące pszczoły oraz przez same pszczoły i królowe. Zarodki bakteryi gnilca czerwowego mogą przetrwać suszenie ich przez więcej jak 20 lat i gotowanie przez około pół godziny, na co należy zważać przy używaniu starych uli i ramek, używanych narzędzi pszczelniczych oraz przy odkażaniu.

Wosk i miód można uczynić przez jednogodzinne wygotowanie we wodzie nieszkodliwym dla przeniesienia zarazy, dla przezorności nie należy ich jednak używać do wyrobu plastrów i do celów karmienia; miód taki jest jednak dla spożycia spożycia przez ludzi nieszkodliwym.

Kamionkę czerwu (zarazę wapniową) można przez to rozpoznać, że larwy i poczwarki zmarszczywszy się, przekształcają się w kamienistą masę, która pokryta jest białą, żółtawą lub zielonkowatą siwizną. Ponieważ pszczoły starają się usunąć obumarły czerw przez wygryzanie ścian komórek, przeto budowa komórek przy plastrach zakażonych kamionką czerwu jest częstokroć zupełnie pogryzioną. Kamionkę czerwu wywołuje grzybek pleśniowy (aspergillus), którego zarodki łatwo się rozpraszają, a któremu ulegają nawet dojrzałe pszczoły, a także dla ludzi nie zdaje się on być bezpiecznym. Dlatego przy pracy przy ulach zakażonych kamionką czerwu konieczną jest wielka przezorność. Ze zarażonemi kamionką czerwową pszczołami należy tak postępować, jak ze zarażonemi gnilcem czerwu.

Tabela, zawierająca doniesienie

o panujących w powiecie . . . . zaraźliwych chorobach czerwu pszczół.

Gmina	Miejscowość	Dzień			Podczas stwierdzenia zarazy przyjęty stan pszczół	Do dnia przedłożenia sprawozdania							Uznano zarazę za wygasłą dnia	Uwaga
									zabito		pozostało			
		wybuchu zarazy	doniesienia	urzędowego stwierdzenia		zachorowało	wyzdrowiało	zniszczało	chorych	podej-rzanych	chorych	podej-rzanych		

204.

Obwieszczenie Ministerstw skarbu i handlu z dnia 21. lipca 1914,

dotyczące rozszerzenia upoważnień celnych urzędu celnego pobocznego w Haibach.

Zmieniając rozporządzenie Ministerstw skarbu, handlu i rolnictwa z dnia 11. września 1913, Dz. u. p. Nr. 201, podwyższa się granicę ciężaru, do którego urząd celny poboczny w Haibach jest upoważniony ekspedyować towary Nr. T. 480. *a* i *b* taryfy celnej, do 200 *kg*.

Schuster włr. **Engel** włr.

205.

Rozporządzenie Ministerstwa kolei żelaznych i Ministerstwa skarbu w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości z dnia 6. sierpnia 1914

dotyczące terminu zużycia listów przewozowych, noszących na sobie pieczęć kontrolną jednej z kolei nieupoważnionych tudzież w sprawie zastąpienia stempla należytościowego w razie niezużycia takich listów przewozowych.

Wykonując wydane przez Ministerstwo kolei żelaznych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości i Ministerstwem handlu rozporządzenie z dnia 20. stycznia 1914, Dz. u. p. Nr. 7, upoważniło Ministerstwo kolei żelaznych do udzielania pieczęci kontrolnej na listach przewozowych następujące koleje główne:

1. C. k. austryackie koleje państwowe (wszystkie c. k. dyrekcye i c. k. kierownictwo ruchu w Czerniowcach);

2. c. k. uprzyw. Towarzystwo kolei żelaznych Uście nad Łabą—Cieplice;

3. wyłącznie uprzyw. kolej żelazną Busztiehradzką;

4. c. k. uprzyw. Towarzystwo kolei południowej;

5. c. k. uprzyw. kolej żelazną Wiedeń—Aspang.

Ponadto pozostaje w mocy upoważnienie, udzielone rozporządzeniem z dnia 10. grudnia 1909, Dz. u. p. Nr. 197, c. k. nadwornej i państwowej drukarni do drukowania stempla kontrolnego na listach przewozowych.

Aby umożliwić zużycie listów przewozowych, wydrukowanych w drukarniach prywatnych i zaopatrzonych stemplem kontrolnym, pochodzącym od zarządu kolejowego. który już nie ma upoważnienia, dozwala się używania ich do dnia 31. maja 1915 włącznie. Pozostałe do powyższego czasu niezużyte listy przewozowe wyżej wymienionego rodzaju będą dopuszczone podług istniejących przepisów do dnia 31. października 1915 włącznie do wymiany w drodze ostemplowania zastępczego (§ 7., ustęp 4., lit. *b*, rozporządzenia ministeryalnego z dnia 10. grudnia 1909, Dz. u. p. Nr. 197). Później wymiana tych listów przewozowych nie będzie miała miejsca.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi natychmiast w życie.

Forster włr. **Engel** włr.

[illegible] sierpnia 1914, Dz. u. p. Nr. [illegible] upoważnia Ministerstwo kolei żelaznych do przedłużenia terminu zawartego w listach przewozowych następujących kolei żelaznych:

1. C. k. austryackiej kolei państwowej (przywileju c. k. dyrekcyi [illegible] w [illegible]);

2. c. k. uprzyw. Towarzystwa kolei żelaznych [illegible];

3. [illegible] kolei żelaznej [illegible];

4. c. k. uprzyw. Towarzystwa kolei [illegible];

5. c. k. uprzyw. kolei żelaznej [illegible].

Postanowienia [illegible] ustawy z dnia 10. [illegible] 1869, Dz. u. p. Nr. [illegible], o [illegible] na listach przewozowych.

[illegible]

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem [illegible].

Forster wlr. [illegible] Engel wlr.

294.

Obwieszczenie Ministerstw skarbu i handlu z dnia 21. lipca 1914,

dotyczące rozszerzenia upoważnienia celnych urzędu [illegible] w [illegible].

[illegible] rozporządzenie Ministerstw skarbu, handlu i rolnictwa z dnia 11. września 1913, Dz. u. p. Nr. 201 [illegible] w [illegible] Nr. 1 [illegible].

Schuster wlr. Engel wlr.

295.

Rozporządzenie Ministerstwa kolei żelaznych i Ministerstwa skarbu w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości z dnia 6. sierpnia 1914

dotyczące terminu odbycia listów przewozowych [illegible] na siebie [illegible] kontroli jednej z kolei nieupoważnionych [illegible] w sprawie zastąpienia [illegible] w czasie [illegible] listów przewozowych.

Wykonując [illegible] przez Ministerstwo kolei żelaznych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości i Ministerstwem handlu, rozporządzenie